

# Deák József\*: A szovjet Belügyi Csapatoktól az Oroszországi Föderáció Nemzeti Gárda Szövetségi Szolgálat Csapataiig szemléletváltás vagy csak generációváltás?

---

## Absztrakt

Az Oroszországi Föderáció (OF) rendszete, annak a szovjet időkben a jogelőd szervezetektől örökölt struktúrája, központosított vezetési módszere hűen leképezte a korabeli társadalmi rendszert, annak szigorú működési módját, és az örök időkre tervezett túlélést szolgáló irányítási módszerét. A Szovjetunió szétesését követően létrejött szövetségi állam rendszeti rendszerelemeinek jószereivel csak az elnevezései „korszerűsödtek”. A tekintélyelvű, feszes irányítású működés mellett például a Belügyi Csapatokból létrehozott Nemzeti Gárda [Roszgvargyija] esetében ennek egyszerű, racionális okai is vannak.

**Kulcsszavak:** Oroszország, Belügyminisztérium, Belügyi Csapatok, Nemzeti Gárda (Roszgvargyija)

## Abstract

The law enforcement of the Russian Federation (RF) inherited its structure from the predecessor organisations from Soviet times, and its centralised management method faithfully reflected the society of the time, its rigorous mode of operation and its management method designed for everlastingness. The elements of the law enforcement system of the federal state that emerged after the break-up of the Soviet Union had been largely ‘modernised’ only in their names. There are simple, rational reasons for the authoritarian, tightly controlled operation of, for example, the National Guard of Russia [Rosgvardia] which was created from the predecessor Internal Affairs Troops.

**Keywords:** Russia, Ministry of Interior, Internal Affairs Troops, National Guard of Russia [Rosgvardia]

\*\*\*

Az Oroszországi Föderáció Nemzeti Gárdája Csapatának életrehívása alapötletének, filozófiájának megismeréséhez éppen elég a jogelőd Belügyi Csapatok történetét kialakulásának évszázados körülményeit röviden bemutatni, végezetül részletesebben kitérve a Gárda Csapatok születését közvetlenül megelőző fejleményekre, körülményekre.

A cári karhatalomból alakított Konvojőr Csapatok a lakott település és a börtön között kísérték az őrzötteket, utóbb csak a birodalmi adminisztratív határokig, ahol átadták egymásnak. A szovjet karhatalom pedig mintha a politikai súlypontváltozások határáig kísérte volna az ország lakosságát, ahol átadták – átvették az új elnevezésű, alárendeltségű karhatalmi szervezetek egymástól – maguknak a néptömeget. Még az 1890-ben kiadott „Hegyezd a füled!” „Konvojőr emlékeztető”-ben elősorolt alapvető konvojőr kötelezettségek lényegén sem változtattak a jövőmenő történelmi korszakok. Legfeljebb ha az aktuális diszlokációján, feladatain, megszólításán, ruházatán, fegyverzetén, váll-lap formáján volt hatalmuk.

---

\* Deák József, Dr., PhD., rendőr alezredes, egyetemi adjunktus, Nemzeti Közszerületi Egyetem Rendészettudományi Kar, Rendészettudományi és -történelmi Tanszék, <https://orcid.org/0000-0002-7661-4485>, [deak.jozsef@uni-nke.hu](mailto:deak.jozsef@uni-nke.hu)

E figyelemre méltó kiadvány, szellemében, a cárizmustól a „kommunizmus”, majd újból a „kapitalizmus” alapjait lerakó rendszerig, élnek az aktuális társadalmi berendezkedést építők „konvoj kísérei” mindennapjaiban.

A szovjet időkben folyamatosan tökéletesített karhatalom feladatai az állam bő hét évtizedes történelme során rendszer-semlegesnek bizonyultak. Noha a Szovjetunió himnuszának 1944 március 15-ig számító nemzetközi mozgalmi induló, az Interacionálé sorai szerint a gyökeresen újnak kikiáltott politikai berendezkedés „A múltat végképp eltörölni” szándékozott, az 1917-es „Nagy Októberi Szocialista Forradalom” – mint utóbb kiderült – csak a karhatalom elnevezéseit alárendeltségét változtatgatta meg „gyökeresen,” vagy inkább rendszeresen. A Szovjetunióban a közbiztonsági feladatokat, struktúráját jellemzően mindig felülírták az aktuális állambiztonsági kötelezettségek, szervezetek, bár a szovjet rendőrségnek feladataiban, de még inkább szervezetében a rendszer utolsó évtizedeiben sikerült végleg (névleg...) kiválnia az állambiztonsági struktúrából. Mert a társadalmi rend(szer) fenntartása lényegében az állam biztonságának „örök időkre” szóló megőrzését jelentette.

## **Történelmi gyökerek**

1811 elején I. Sándor cár néhány rendeletével, a helyi civil irányítás alatt álló, a belső rend fenntartására felállított helyőrségi századokat és katonai körzetenkénti alegységeket a polgári vezetés alól katonai alárendeltségbe szervezték. Az ezek bázisán létrehozott belügyi helyőrségi zászlóaljkból dandárokat állítottak fel, amelyekből a Belügyi Őrség katonai körzeteit hozták létre.

I. Sándor aláírta az őrség feladatait rögzítő, „Rendelkezést a Belügyi Őrségről”

Eszerint a Belügyi Őrség bevethető volt:

1. a törvények és a bírósági határozatok érvényesítésére;
2. a lázítók felkutatására, üldözésére, megsemmisítésére és a törvénytelen csoportosulások szétszórására;
3. a szembeszegülők és erőszakoskodók megfékezésére;
4. és katonaszökevények és szökésben levő bűnözők, illetve egyéb elemek felkutatására;
5. a csempész és tiltott termékek terjesztőinek üldözésére;
6. a belső élelmiszerellátás szabad mozgásának elősegítésére;
7. a fedezetlen váltók, adótartozások behajtásában történő közreműködésre;
8. a törvényes vallások egyházi rendezvényei rendjének megőrzésére;
9. a piacok, vásárok, népünnepélyek stb. és egyházi ünnepek rendjének biztosítására;
10. a besorozottak, bűnözők, elítéltek és foglyok átvételére és továbbkísérésére;
11. a szabadságot eltávozást, kimaradást önkényesen megnyújtók visszakísérésére egységükhöz;
12. segítségül tüzek megfékezésékor, mentésre folyók áradásakor és hasonló esetekben;
13. a szükséges őrség vezénylésére állami intézményekhez, börtönökhöz és száműzöttek felügyeletére;
14. az elítéltek kíséretére, az állami monopólium megsértésével titokban kereskedők elfogásakor és a gyanúsítottak bíróság elé állításakor.

Ezen kívül őrizetbe venni és a kormányzóság elé állítani a bűnelkövetés helyén véres fegyverrel, ruházattal tetten ért erőszakoskodókat, rablókat, rongálókat, , és elfogni a rabló és lázító bandákat.

A Belügyi Őrségre vonatkozó uralkodói utasítások szabályozták először törvényesen e csapatok alkalmazásának rendjét, tömegmegmozdulások esetén a fegyverhasználatuk szabályait. Az utasítások rögzítették, hogy a tömegmegmozdulások elfojtására csapatok behívására feljogosított vezetők; a kormányzók és a polgármesterek. A törvény megkövetelte tőlük, hogy először békés eszközökkel kell a helyzetet kezelni, és csak ennek eredménytelensége esetén szabad a csapatokat behívni, először csak erőt demonstrálni, bizonyos távolságra tartva őket a lázadóktól, és ha ez sem elegendő, szabad élni a katonai fegyelem szigorával. A cári birodalom 8–12 belügyi körzetében összesen 50, ezerfős zászlóalj működött, főként a birodalmi adminisztratív kerületek székvárosaiban elhelyezve. (Kolontajev, n.a.)

Csaknem száz év múltán 1890-ben jelent meg a fentebb említett, speciális boltokban a konvojöröknek árusított „Konvojőr emlékeztető”: „Hegyezd a füled!” címmel:

1. A konvojkísérő tulajdonképpen egy őrszem, és így is kell magát viselnie.
2. A fogvatartott kíséréte közben ne feledd, ő azon gondolkodik, hogy szökhetne meg vagy járhatna túl az eszeden, ezért mindig ügyelj rá, hogy meg ne szökjön.
3. A fogvatartottakkal semmilyen beszélgetésbe, tréfálkozásba ne bocsátkozz és semmiféle ételt tőlük el ne fogadj, légy hozzájuk korrekt, durvaság nélkül, de ha tősgyökeres bűnözőkkel van dolgod, akkor inkább halj meg, de őket a kezeid közül el ne engeddd.
4. Ha konvojparancsnoknak neveznek ki, akkor a fogvatartottak átvételekor ellenőrizd dokumentumaikat, alaposan vizsgálj meg; ismertetőjegyeik megegyezzenek. Kérdezd meg, mindenkit odaküldtek-e, amit a konvoj menetlevele célként tartalmaz, nézd át alaposan kincstári öltözetük épségét, hibátlanságát, ha valami nem egyezik, jegyezd be a ruházati kísérelapba; télidőben ellenőrizd, hogy a fogvatartottak melegen legyenek felöltöztetve, azaz legyen rajtuk legalább térdig érő bunda, legyenek kesztyűik, posztókapcájuk.
5. A fogvatartottak átvizsgálásakor fő figyelmet fordíts arra, hogy ne legyen náluk kés, borotva, olló, tű, kártya, dohány, szappan, szalonna és más, a fogvatartott számára káros tárgy, amit a börtönben azonnal adj át a börtönparancsnoknak a törvényes eljárás végett.
6. Ha a fogvatartottnál értékes tárgyak kerülnek elő (arany, ezüst) vagy pénz, elvéve tőlük szintén add át a börtönparancsnoknak és ezekről az átvételi elismervényt pedig a fogvatartottnak.
7. Útba indulás előtt a fogvatartottaknak hirdesd ki hangosan és érhetően: „ha valaki önök közül szökni, próbál vagy lázadást szítani, akkor ellenük fegyverhasználat lép életbe”.
8. Ugyancsak tartsd szemmel a segítségedül adott konvojkísérőket, hogy ők is maradéktalanul végrehajtsák a fogvatartottakkal szembeni kötelezettségeiket, és közülük a rögzített szabályok megsértői ellen azonnal lépj fel, és a kiküldetésből megérkezve azonnal jelentsd közvetlen előljáródnak. Konvojtársad fegyelmeztelenségét sose takargasd, jusson eszedbe, hogy ezzel ártasz neki és magadnak is, megsértve az esküd.
9. Éberren figyeld, hogy a rád bízott fogvatartottakhoz senki ne közelítsen; azok ne kérjenek adományokat, azonban ne akadályozd meg, hogy ezt átvegyék, viszont szigorúan ellenőrizd, hogy abban semmilyen tiltott tárgy ne legyen elrejtve.
10. Figyeld meg, hogy az őrizetesek ne gyöngüljenek el, és ne sérüljön látásuk, a láb és kézbilincsek ne rongálják a kincstári öltözetet, amit ne cseréljenek egymással.
11. Előzd és szüntesd meg a kísérték egymás közti mindenféle vitáját, veszekedését és verekedését kellő módon, de lehetőleg fizikai erőszak alkalmazása nélkül. Mert a kísérők

elítéltekkel szembeni túl durva és kegyetlen fellépése rongálja és csökkenti tekintélyüket az őrizetesekek szemében.

12. A fogvatartottat ok nélkül ne bánts: a kísérő őr nem martalóc.

13. Erőszakot és fegyvert csak végső esetben alkalmaz, akkor is a konvojparancsnok, illetve a rangidős konvojőr engedélyével, akitől függ az erőszak, illetve a fegyver alkalmazása. Saját elhatározásból sose kezdj fenyítésbe, de ha az előjáró parancsot ad, azonnal hajtsd végre.

14. A szünetek, pihenők és bármilyen megállókör a fegyvert a kezedből le ne tedd, sőt mindig legyen készenlétben.

15. Ne állj meg pihenőre erdő közelében, bokros résznél, mocsárnál, folyónál, temetőnél és általában olyan helyeken, ahol a fogvatartott szökés esetén könnyen elrejtőzhet.

16. A szakaszipihenők épületének helyiségét alaposan ellenőrizd az ablakrácsok nem rongáltak-e, nincs-e valamilyen a szökést elősegítő rendellenesség.

17. Éjszaka, az éjszakai pihenőkör lehetőleg minél gyakrabban figyeld meg, mi történik a fogvatartottak cellájában.

18. Az őrizetes útközbenei megbetegedésekor a falusi előjárótól kérj szállítóeszközt, de semmiképp se hagyd őt a lakott településen, hanem azonnal juttasd a városba.

19. Az elítélt halálakor a holttestet hagyd az első lakott helyen együtt az úti kísérődokumentumaival és ruhában, amit adj le a helyi előjáróságnak és mindezekről és a halott tárgyairól kérj tőlük átvételi elismervényt, amit városba érve azonnal terjessz fel a helyőrségparancsnoknak és jelents a történetéről.

20. A konvojvezető betegsége vagy halála esetén a konvojőrök rangidőse a helyébe lép és átveszi a konvoj parancsnokságát a fogvatartottak fölött.

21. A haladás során tartsd magad tisztán, öltözeted és lábbelid rendben. A fegyveredre és lábadra vigyázz jobban, mint szemed fényére: alaposan tekerd fel a kapcát előtte átítatva faggyúval, a lábadnak könnyebb lesz és erős hidegben, a vezető engedélyével, veyél fel halinacsizmát.

22. A konvojőr legyen egészséges, becsületes és megvesztegethetetlen.

23. Jusson eszedbe, hogy a konvojőr szolgálat szabályainak bárminemű megsértéséért katonai börtön, vagy büntető zászlóalj vár rád, a pontos végrehajtásért pedig az előjárók elismerése. (Kolontajev, n.a.)

1917 végén a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg létrehozásával feloszlatták a Konvojőrséget, de 1919-ben felállították a szovjetköztársaság védelmére a Belügyi Őrcsapatokat a VCSK (Vszeroszjicskaja Csrezvücsajnaja Komisszija po borbe sz kontrrevoluciej is szabotazsem: Össz-szövetségi Rendkívüli Bizottság az Ellenforradalom és a Szabotázs Elleni Harcra) alárendeltségében. A továbbiakban a Belügyi Őrcsapatok elnevezése gyakran változott. (SZSZSZR, Narkomat – Minisztersztvo Vnutrennüh Del, n.a.) Hívták a VCSK-GPU-NKVD Csapatainak. (GPU Goszudarsztvennoje Politicseszkoje Upravlenyije: Politikai Főcsoportfőnökség; NKVD Narodnűj Komisszariat Vnutrennüh Del: Belügyi Népbiztosság) Az NKVD Csapatok egyik feladata volt a GULAG (Glavnoje Upravlenyije Lagerej: Táborok Főcsoportfőnöksége) táborainak őrzése. (Deák, 2019)

A szigorúan központosított alárendeltség, működés 1960 januárjában alapvetően megváltozott egy rövid időre, amikor a Szovjetunió Minisztertanácsa megszünteti a Szovjetunió Belügyminisztériumát (Minisztersztvo Vnutrennüh Del: MVD), feladatait a szövetségi köztársaságok belügyminisztériumaira ruházva át, a Belügyi Csapatokat (Vnutrennue Vojszka: VV) szintén szétszétjék a köztársaságok között. 1962 augusztusában Oroszországi Föderatív Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Tanácsa átalakítja a szovjet Belügyminisztériumot Össz-

szövetségi, illetve az egyes Szövetségi Szocialista Köztársasági Társadalmi Rendet Őrző Minisztériummá (Minisztertvo Ohranü Obscsesztvennogo Porjadka: MOOP). Egy hónappal korábban, még a Belügyminisztérium Kollégiumának határozata alapján rendszeresítik a rendőrségnél a gumibotot, a bilincset és a könnygáz gránátot. Miután ezeket az átlagpolgár eladdig csak tévéből, a kapitalista országok tüntetéseket feloszlató rendőreinek felszereléséből ismerhette, a nép a gumibotot hamarosan elnevezte „demokratizátor”-nak.

1966 júliusában a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa döntése alapján visszaállították a Társadalmi Rendet Őrző Minisztérium és a Belügyi Csapatok irányítását, alárendeltségét a szövetségi köztársaságiakéból a Szovjetunió Minisztertanácsa alá.

1968 novemberétől a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa határozatával a Társadalmi Rendet Őrző Minisztériumot pedig visszanevezik a Szovjetunió Belügyminisztériumává.

Ennek előzményeként 6 nappal korábban a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a Szovjetunió Minisztertanácsával közös határozatot hozott: „A szovjet rendőrség tevékenységében tapasztalható komoly hiányosságokról és a rendőrségi feladatellátás jövőbeni megerősítéséről.” Intézkedésrendszer született a rendőrség állományának minőségi javításáról, a tisztképzés hálózatának fejlesztéséről. (OF MVD honlap, n.a.)

1974 decemberében a Belügyminisztérium jóváhagyta a „Politikai-nevelőmunka Csoportfőnökség minisztériumi tevékenységéről” szóló jelentést. 1983. júniusában az MVD szervezetében létrehozták a Politikai Csoportfőnökséget. 1987. október 1. – Belügyminiszteri parancs alapján a minisztérium szervezetében létrehozzák a különleges rendeltetésű alegységeket (podrazgyelenijja szpecialnovo naznacsenyija – SZPECNAZ). 1988. október 3. – A belügyminiszter parancsot ad ki a Rendőrségi Különleges Rendeltetésű Osztagok (Otrjadü Miliciji Oszobovo Naznacsenyija – OMON) felállításáról. Feladatai: társadalmi-politikai, sport, kulturális és más tömegrendezvények biztosítása, továbbá biztosítási feladatok természeti és ipari katasztrófák, járványok és egyéb rendkívüli helyzetben; csoportos közrendsértés és tömeges zavargások okainak megelőzése; részvétel fegyveres bűnözők elfogásában. (Deák, 2020)

1991-ben a Szovjetunióban rehabilitáltak 1millió 967 ezer embert, akiket 1954–1991 között ellenforradalmi, vagy államellenes bűncselekmények miatt ítélték el. (Hlobusztoz, 2010)

Ugyanez év decemberében Oroszország elnöke rendelete ad ki „Az Orosz

Szövetségi Szocialista Köztársaság (RSZFSZR) Biztonsági és Belügyminisztériuma létrehozásáról” (Voroncov, 2018)

December 25-én – Gorbacsov M. Sz. elnök lemond a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa vezetői posztjáról, a Független Államok Közössége másnapi megalakulása okán. Ezzel formálisan is megszűnt a Szovjetunió. (Heller – Nyekrics, 1996) Törvényben megváltoztatják az Orosz Szövetségi Szocialista Köztársaság elnevezést Orosz-országi Föderációvá (Oroszország). Ezzel összefüggésben a Szovjetunió Belügyminisztériumának (MVD) minden Oroszország területén található intézménye és szervezete Oroszország joghatósága alá és Belügyminisztériuma alárendeltségébe kerültek. (OF BM történelem, n.a.)

Gorbacsovot Borisz Jelcin (1991–1999), majd Vlagyimir Putyin követte.

### **Gárda-gyökerek a kétezres évek első évtized-fordulója idejéről (Veremejev, na.)**

Az orosz erőszakszervezetektől eléggé (és nem is annyira) távol állók nem igen látnak lényeges különbséget Oroszország Hadserege és Belügyi Csapatai között. Mint ahogy korábban sem látták a differenciát a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériuma és a Belügyminisztérium katonai alakulatai között. Ráadásul a XX. század kilencvenes éveiben és a XXI század elején az ország

belső konfliktusaiban a katonai és belügyi alakulatok gyakran ugyanazokat a katonai feladatokat ugyanazokban a térségekben. Amikbe nem ritkán bekapcsolódtak a rendőrség különleges, gyors reagálású alakulatai (OMON, SZOBR: Szpecialnűj Otrjad Büsztrogo Reagirovanyija – Speciális gyorsreagálású egység) (Szekret Firmü, n.a.) sőt még az Igazságügy Minisztérium speciális egysége is (GUFSZIN: Glavnoje Upravlenyije Federalnoj Szluzsbü Iszpolnenija Nakazanyij – Szövetségi Büntetésvégrehajtási Főcsoportfőnökség) (Federalnaja Szluzsba Iszpolnenija Nakazanyij, n.a.)

Ekkorra a Belügyi Csapatok létszáma meghaladta az Orosz Hadseregét, mintegy 300 ezer fő (29 hadosztály, 15 dandár 5 felsőoktatási intézmény). Ráadásul 29 hadosztályából 19 a Honvédelmi Minisztérium alárendeltségéből került át a Belügyminisztériumhoz. A Csapatok vezetőjét Nyikolaj Rogozsin hatseregtábornokot 2000-ben vezényelték át a Szárazföldi Csapatok vezérkarának éléről. Kilenc helyetteséből öt kulcspozíciójút szintén a Honvédelmi Minisztérium alárendeltségéből helyezték át. A kétezres évek elején az ország hat katonai körzetét négyre csökkentették, majd teljesen átalakították Vezetési irányokká. Miközben a belső ellenség elleni Belügyi Csapatokat hét körzetbe, régiós parancsnokságba szervezték. Azaz szervezettebb, felszereltebb, felfegyverzettebb. A „jogrend tüzérége” teljesen gépesített, műveleti és gépkocsizó lövész egységei páncélvédettek. Saját légierővel, harckocsizó, 1999-től bő tíz év alatt megtizennégyszerezett tüzérégi (légvédelmi és nehézüzérégi!) valamint műszaki és haditengerészeti egységekkel rendelkezik (stratégiai rakétákon és nehéz bombázókon kívül mindene van). Mindezeket túl a Csapatok egységeinél összesen legalább 500 kiképzett diverzáns harci búvár szolgál. A Belügyi Csapatok haditechnikai felszereltségének 80%-a új – miközben a Hadsereg ilyen mérvű korszerűsítésről álmodni sem mer. A Csapatok személyi állományának 60%-át, műveleti egységeiket bevetették Csecsenföldön és az Észak-kaukázusi régióban...

Ezzel kapcsolatban felötlenek Oroszország első, demokratikusan megválasztott elnökének, Borisz Jelcinnek a szavai, amelyeket a Szovjetunió fennállása utolsó éveinek bakui, vilniuszi, és tibliszi-i tragikus eseményeit idézve szónokolt: „Mától a Hadsereget sosem vetik be saját népe ellen!” Mint azóta kiderült elég megváltoztatni a hadosztályok honvédelmi minisztériumi alárendeltségét, és máris törvényesen, jogszerűen bevethető rendteremtésre...

A Szovjetunió Belügyminisztériumának Belügyi Csapatai a hatalmas, soknemzetiségű, bármelyik pillanatban potenciálisan bármikor darabjaira hullani képes ország, pabroncsaként szolgált. Miközben a belügy helyi, regionális szervezetei inkább az önállósodás, a szeparatizmus támaszai voltak.

A Belügyi Csapatok szervezottsége, ereje bizonyos gondolatokat ébreszt; miszerint napjainkban (2010) Oroszország demokratikus vezetése egyáltalán nem tart külső ellenség támadásától, és nem is készül megvédeni az országot és polgárait külső támadástól, viszont annál nyugtalanabb a „belső ellenség miatt”, azaz az új hatalom által kiszigerelt és kiszípolyozott honfitársai miatt. A külföldi bankok és kormányok, ahol az új orosz arisztokrácia banki betéteit nem fenyegeti. De belülről, a felháborodott tömeg esetleg megpróbálhatja elszámoltatni az általános felvirágzást ígérő hatalmat. Ilyen esetre pedig nélkülözhetetlen a belső hadsereg, amely képes elnyomni bármilyen zavargást és megvédeni az újorosz birtokosok villáit, birtokait, mercédeszeit, jachtjait. Ha pedig mégis külföldi támadás érné az országot, és az orosz állam léte veszélybe kerülne, akkor az urak behuppannak magánrepülőikbe és elrepülne a „szép jövő”-be, ahonnan nagyon édes dolog keseregni Oroszország sorsa felől, és elmesélni, milyen sokat tettek Oroszország felvirágoztatásáért, amely sajnos nem értette meg őket így nem is becsülte meg érdemük szerint...

A kétezres években az orosz sajtó és a politikai elemzők teljes figyelmét a nacionalista alapú szeparatizmus kötötte le, miközben a területi-gazdasági alapú elszakadási törekvésre senki nem figyelt, pedig jelen van és veszélyesebb a nacionalizmusnál! Hisz küzdhetünk Csecsenföld

elszakadási törekvései ellen, de külső finanszírozás nélkül képtelen önállóan létezni miközben az iparilag fejlett Urál, az olajban gazdag Tatár föld és Baskíria, vagy a fejlett agráriumú Kubány – a moszkvai és szentpétervári centrumú, csak é két „főváros” fejlesztésével törődő banktőkével elégedetlen – oligarchái szeretnének kiválni. Ilyen elképzelések előkészületek voltak, sőt már nyomták is az uráli frankot! ... Kalinyingrád mind szorosabb kapcsolatokra törekszik az EU-val vállalatának jelentős része német konszernnek tulajdonában van, Jakutföldön is egyre elégedetlenebbek azzal, hogy gyémánt vagyonuk haszna Moszkvába vándorol, és a rideg természeti adottságú vidék fejlesztésére innen vissza csak száraz morzsák jutnak.

Viszont míg a Belügyi szervek (a rendőrség) szétforgácsolódnak az OF 89 államalkotó szubjektumában, a Belügyi Csapatok csak az elnöknek vannak alárendelve. (V. Rosszi sztao 89 szubjektov, n. a.)

De amíg a hatalom nem találja meg a lakosság többsége igényei kielégítési módját, és nem teszi jóvá belpolitikai súlyos tévedéseit, Belügyi Csapatok nélkül nem lehet boldogulni, amelynek katonái hősiesen teljesítik nehéz és népszerűtlen feladataikat. De jobb lenne, ha ilyen jellegű feladataik egyre kevesebbek lennének, hisz minél egészségesebb egy állam és lakosságának minél nagyobb része elégedett kormányzásával, annál kevesebb a nép oka zavargásokra, annál kevésbé van szükség hatalmas Belügyi Csapatokra. Természetesen hadseregből is elég lenne kisebb, de a külső fenyegetés csökkentése kevésbé függ az államtól, viszont a belső annál inkább.

A késői szovjet időkben az úgynevezett stagnálás korszakában a Szovjetunió Kommunista pártja, vagy a szétesést követő új hatalmi berendezkedés (mai szóhasználatban a Kreml) mindig blokkolta a (feladatát és struktúráját tekintve már ekkor elnöki vagy nemzeti gárda Belügyi Csapatoknak a helyi szervek vagy a Hadsereg alá rendelését célzó próbálkozásokat. A Belügyminisztérium helyi szervei (a rendőrség) túlságosan szétforgácsolódnak a Föderációt alkotó 89 helyi szubjektumában. A Belügyminisztérium regionális és helyi erői, ezek regionális és megyei Főcsoportfőnökségei, mindenféle Különleges-, Speciális-, Bevetési-, Akció- stb. egységei, csapatai lényegében kettős alárendeltségűek a központi belügyminisztériuméi és a helyi hataloméi. Viszont a regionális hatalmaktól független, nekik semmilyen formában nem alárendelt Belügyi Csapatok a Kreml öklét, ütőerejét jelentik.

A Honvédelmi Minisztérium szervezetrendszerében bármilyen utasítás túl sok szűrőn és hierarchikus fokozaton jut le a végrehajtásig: kezdve a honvédelmi miniszterrel, a vezérkari főnökkel, a katonai körzetek haderő és fegyvernemi parancsnokságaival.

Viszont az elnöknek alárendelt nemzeti gárdát az elnök közvetlenül irányítja, ha kell a belügyminiszter feje fölött, nem kérve akár formálisan sem a Szövetségi Tanács, vagy az Állami дума belegyezését, egyetértését...

## **Az Oroszországi Föderáció Nemzeti Gárda Szövetségi Szolgálat Csapatai - Roszgvargyija**

Az OF elnök V. Putyin 2016 április 5-én aláírt elnöki rendelete szerint (Ukaz prezidenta, 2016) a Belügyminisztérium Belügyi Csapatainak átszervezésével létre kell hozni (Formirovanyija Roszgvargyiji, n. a.) az Oroszországi Föderáció Nemzeti Gárda Szövetségi Szolgálat Csapatait. Fő feladatai közül a legfontosabb a Belügyminisztériummal szoros együttműködésben a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harc. (Federalnij zakon o Roszgvardii, 2016) Az elnök szerint főként az országban zajló fegyver-forgalom ellenőrzésére hozták létre a szervezetet. (Petrov, 2016)

A Roszgvargyija az OF elnök közvetlen alárendeltségében működik. (Busuev, 2017)

Fegyverzetében megtalálhatók a különféle rendszerű lőfegyverek, emellett alkalmazhatnak páncélozott szállító járműveket, (Interfax, 2023) helikoptereket, drónokat és tüzérséget. (Petrov, 2016)

Dmitrij Peszkov elnöki sajtótitkár szerint a Belügyminisztérium Belügyi Csapatait váltó Roszgvargyija nincs összefüggésben más erőszakszervezetekbe vetett bizalom krízisével. (Reforma szilovikov, 2016)

A Roszgvargyija feladatai részben átfedik az FSZB feladatait. (Armija Zotova, 2016)

Független szakértők és tudományos megközelítés szerinti és külföldi vélemények. J. Rogov politikai kommentátor szerint a Roszgvargyija Putyin hatalmi krízisének jele, (Kirill, 2016) amely erővel biztosítja a kényelmetlen társadalmi reformokat. (Boldürev, n. a.)

Vlagyimir Putyin a Roszgvargyijával próbálja semlegesíteni más erőszakszervezetek hűtlenségét egy esetleges államcsíny esetére. (Stratfor, 2016)

### Irodalomjegyzék:

- [1.] Az Oroszországi Föderáció Belügyminisztériumának honlapja. URL: <https://mba.pf/history/1966-1993>
- [2.] Busuev M.: Roszgvargyija – god ijo polnomocsija i szkandalü. URL: <https://www.dw.com/ru/%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B3%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%B8-%D0%B3%D0%BE%D0%B4-%D0%B5%D0%B5-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%87%D0%B8%D1%8F-%D0%B4%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%B8-%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8B/a-38290610>
- [3.] RBK: Reforma szilovikov <https://www.rbc.ru/politics/05/04/2016/5703f0759a7947abfa8c7b0e> (Letöltés dátuma:2023.09.10.)
- [4.] Deák J. (2020). A cári políciától a szovjet milíciáig. A rendvédelm átszervezése a forradalom után. In: Jámbor O. – Tarján G.: *Megvalósult szükségyszerűség, az állami rendőrség megszervezése Rendészettörténeti tanulmányok 3. (pp.156–193)*. Budapest. A Rendőrség Tudományos Tanácsa URL: <https://bm-tt.hu/rtt/wp-content/uploads/2023/09/rendtorttan3.pdf> (Letöltés dátuma: 2023.09.05.)
- [5.] Deák J. (2019). Népi karhatalommal a nép ellen. A hatalom hatalma: rendezvények „kavalkádjának” rendőri biztosítása a Szovjetunióban. In: Jámbor O. – Tarján G.: *Csoportosulás, lázadás és a társadalom terrorizálása. Rendészettörténeti tanulmányok 2. (pp.: 258–278)*. Budapest. A Rendőrség Tudományos Tanácsa <https://bm-tt.hu/rtt/wp-content/uploads/2023/09/rendtorttan2.pdf> (Letöltés dátuma: 2023.09.07.)
- [6.] Federalnaja Szluzsba Iszpolnenija Nakazanij: <https://fsin.gov.ru/> (Letöltés dátuma: 2023.09.09.)
- [7.] Formirovanyija Roszgvargyiji zakoncsitszja v 2018-m godu. URL: [https://iz.ru/news/625000\(2023\)](https://iz.ru/news/625000(2023)). (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [8.] Heller M. – Nyekrics Alexandr (1996): *Orosz történelem I-II*. Budapest, Osiris.
- [9.] Interfax: Goszduma prinjala zakon o prave Roszgvardii imety na voruzsenii tjazsoluju



- voennuju tehniku. URL: <https://www.interfax.ru/russia/912318> (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [10.] Petrov I.: Putyin objasznyil, dlja csevo ponadobilosz szozdavaty Nacgvargyiju. URL: <https://rg.ru/2016/04/14/putin-obiasnil-dlia-chego-ponadobilos-sozdavat-nacgvardiuu.html> (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [11.] Boldürev J.: Szolidarnoszty na fone nyeszlucajnüh zagolovkov. <https://svpressa.ru/society/article/147784/>
- [12.] Kolontajev K.: Korpusz vnutrennej sztrazsü Rosszijszkoj imperii. URL: [http://ptiburdukov.ru/История/сформирован\\_Корпус\\_внутренней\\_стражи\\_Российской\\_империи](http://ptiburdukov.ru/История/сформирован_Корпус_внутренней_стражи_Российской_империи)
- [13.] OF Minisztersztvo Vnutrennüh Del Rosszijszkoj Federacii, V uszlovijah razvütogo szocializma. URL: [https://mvd.ru/upload/site1/document\\_file/0NNNIGno3q.pdf](https://mvd.ru/upload/site1/document_file/0NNNIGno3q.pdf) (Letöltés dátuma: 2019. 10. 09.)
- [14.] Federalnüh zakon o Vojszках Nacionalnoj Gvargyii Rosszijszkoj Federacii. URL: [https://www.consultant.ru/document/cons\\_doc\\_LAW\\_200506/](https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_200506/) (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [15.] Hlobusztoz O. (2010): *Isztorija KGB SzSzSzR 1954–1991 tajnü gibeli velikoj derzsavii*. Moszkva, Akvatern
- [16.] RBK, Rogov K. A biztonság eszkalációja: Miért kellett Putyinnak saját hadsereg. URL: <https://www.rbc.ru/opinions/society/08/04/2016/5707a4129a79477ed499665e>
- [17.] RBK: Armija Zolotova: zacsem i kakim obrazom szozdajotszja Nacionalnaja gvargyija. URL: <https://www.rbc.ru/politics/05/04/2016/5703ed1d9a794798356bbca1>
- [18.] RBK: Stratfor nazval nacgvargyiju sztrahovkoj na szlucsaj goszperevorota. <https://www.rbc.ru/politics/06/04/2016/570504379a794717876a0984>
- [19.] Szekret Firmü: URL: <https://secretmag.ru/enciklopediya/sobr.htm> (Letöltés dátuma: 2019.09.09.)
- [20.] SZSZSZR, Narkomat – Minisztersztvo Vnutrennüh Del. URL: <https://shieldandword.mozohin.ru/VD3462/index.htm> (Letöltés dátuma: 2023.09.05.)
- [21.] Ukaz prezidenta o formirovaniji Roszgvardiji [https://www.consultant.ru/document/cons\\_doc\\_LAW\\_205384/](https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_205384/) (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [22.] V Rossii sztalo 89 szubjektov. Putyin podpiszal zakon o prinjatii novüh regionov do 1 janvarja 2026 goda - URL: <https://tass.ru/politika/15957961> (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)
- [23.] Veremejev J. Vnutrennaja armija, Sto eto takoe – Belső hadsereg, Mi is ez In: T. Vlaszenko: *Anatomija Armii* URL: <http://army.armor.kiev.ua/hist/BB.php> (Letöltés dátuma: 2023.09.09.)
- [24.] Voroncov Sz. (2018). *Szpecszluzsbiü Rosszii*. Don-melletti Rosztov, Feniksz (Letöltés dátuma: 2023.09.10.)

